

Povod: atentat na Franca Ferdinanda **28.6.1914** → A-O napove **28.7.1914 Srbiji vojno. CENTRA** (A-O, NEM, Bolgarija, Osmansko k.), **ANTANTNE**(VB, c. RUS, FRA, 1915-ITA...)

Radikalci(Šuštaršic) podpirajo, **Liberalci**(Hribar, Tavčar) zavračajo... → **antanta** → Slo ne bo združena, **centralne** → germanizacija, SLS(združitev s Hrvati)

Liberalci se želijo povezati s Srbi, da bi bili rešeni izpod A-O, veliko jih emigrira(Vošnjak)

SLO v 3. Korpusu,(90/100s.k.vojakov), kranjski 17., celjski 87.(84%), mariborski 47.(22,5%), tržaški 97. (35%) pešpolk.

26.4.1915 → **Londonski sporazum** → **ITA 23.5.1915, Soška fronta(Ranbom-Tržič), 18.7. 1915-7.11.1917**, 12. Bitka, čudež pri Kobaridu(**24.10.1917-7.11.1917**) umik do reke Piave, vojaki iz Ruskega bojišča. **ITA-Cadorno, SLO-Postojna-Svetozar Borojević**

Karel I. → želi mir, preurediti monarhijo → **1916+21917** → predlogi za mir...**NEUSPEH**. **30.5.1917**-skliče Dun. parlament.

Jug.klub-29.5.1917(SLO, HR, SRB) → **Maj.dekl.30.5.1917.**, **Korošec**, Dunaj, samostojna trialistična država SHS, A-O-zavrne → **deklaracijsko gibanje**(Jeglič, pravične meje, заметki slo. oblasti, 200000 ženskih podpisov v podporo, ...država SHS, po 1. Sv v. **29.10.1918**-narodni svet ZAGREB, **Hribar**→**Kraljevina SHS**-sedež v Beogradu(srb, maked, kosovo)(**1.12.1918**), oblast **KOROŠEC**, SLS-Krek-zmaga.

Jug. Odbor-širi idejo o združitvi SHS, **20.7.1917** → **Krfska dekl...**želijo **Kraljevino SHS, Vošnjak**, vodi **Trumbić**, centralistično/federalistično, 2/3 sprejemanje zakonov, podpira FRA+VB)

2.1918-10.1918 → 4 upori, največji v Judenburgu(17. Pešpolk, 12.5.1918, upori zadušeni, usmrtnitve) **30. 10.1918**-konec A-O, **izgubimo 1/3 etičnega ozemlja** po **Rapaljski pogodbi**(bilateralna, **12.11.1920**, Trumbić), ITA je z zameno priznala k. SHS. S plebiscitom **izgubimo Koroško(10.10.1920, 60%,**.

g. Rudolf Maister je **20.11.1918** ustanovil mariborski pešpolk → **1. Redna slo.** Vojska. 4000 mož je nabral v nekaj tednih. **9. 11. 1918** → **mobilizacija, 1. 11. 1918** → **prevzame oblast v Mariboru.**

Ljubljanski narodni svet ga ne podpira(Pogačnik=bedak)

Pariška mirovna konferenca 1919 → trianonska pogodba(antantne sile, zaveznice in **Madž.** → **izgubi <2/3 ozemlja, 3, 3 mio ljudi**) pridobijo ČS, ROM, k. SHS. ,rapalska pogodba, plebiscit

Vidovdanska ustava k. SHS, 28.6.1921, ustavodajna skupščina, uzakonjen **centralizem+unitarizem**, ustavna monarhija troimenega naroda,jezik, prevlada Srbije,33 administrativnih enot, kralj(Aleksander I. Karađorđević) vsa pooblastila → **razveljni 6.1.1929-DIKTATURA**, razpuščen parlament, cenzura, prepoved strank, društev, zborovanj, kraljevina Jugoslavija(**unitar.-vsi isti po SRB vzoru**), **1931-oktroirana** ustava(ustavno dedna monarhija), **hrvaški ustaši(UMRO)** načrtujejo njegov atentat, **9.10.1934-Vlado Chernozemski v Marseillu.**

Pol kriza, verska in strankarska nasprotja, menjava vlad, gosp zaostalost, korupcija, **1928 Pašić** ubije Radića, Korošec prevzame predsednikovanje v svetu.

Centralistične → NRS-Nar rad s, JDS-jug demo s, SDS-samos demo s, HSS-hr selja s 1925, KDK-kmečko demo koalicija, **federalistične** → HZ-hr zajednica, SLS-slo lj s, JMO-jug musli org, Skupina čnog federalistov. **3 tabori** → **Katoliški**, SLS-Korošec, avtonomija Slo, → **Liberalni**, JDS+SDS, skromna podpora, centralizem+unitarizem, → **delavski**, JSDS+KPS, delavska problematika, revolucija, 1921 prepoved komunizma, **1939-Tito**

SLO dekl.1932-SLS in mešanstvo jo prvo podpre → da bo bolje(gospo, manj korupcije, pol+dru stabilnost → NOT), **5 členov**, Antona Korošca SLS celo obsodili. To je prvi klerikalni, jasen slo pol program.

K Jugoslavija: 9 upravnih enot, banovin brez avtonomije, vodi **ban**, ki je določen by Alex+banski svet, ne spoštujejo narodnostni in zgo mej.

Sin Alexa-**Peter II. Karađorđević**, premlad, → prevzame stric knez **Pavel Karađorđević**(še DIKTATURA), kriza, vlada nima podpore, slabo SOC stanje, povezovanje s fašistično ITA+nacistično NEM.

1939 → **izsiljena banovina HR**-zakonodajno oblast delijo s kraljem,

25.3.1941-Jugoslavija pod NEM pritiskom stopi v **Trojni pakt.** ← **pol sporazum:** **27.9.1940-NEM, JAP, ITA+...** → sporazum za gospo, pol, voj pomoč